

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΠΑΔΗΜΗΤΡΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ

Με κοινή χειρογραφή!

ΚΑΤΟΙΚΙΑ
ΗΡΟΔΟΤΟΥ 8
106 75 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 72 45 851
Website: www.gpapadimitriou.gr

ΓΡΑΦΕΙΟ
ΣΙΝΑ 30, 106 72 ΑΘΗΝΑ
ΤΗΛ.: 210 36 17 443
Fax: 210 36 29 353
e-mail: gpapdim@ath.forthnet.gr

Αρχείο

*Διό' χαιρέσο υου κ' Συ
υωάρχει για τα υ ευοισαυ
ου υ υ υ υ υ*

Αριθμός 4/2008

**Το Ανώτατο Ειδικό Δικαστήριο
(κατά το άρθρο 100 του Συντάγματος)**

Συγκροτήθηκε από τους Δικαστές, Γεώργιο Παναγιωτόπουλο, Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας, ως Πρόεδρο, Γεώργιο Καλαμίδα, Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, (κωλυμένου του Προέδρου και των αρχαιότερων του Αντιπροέδρων), Ιωάννη Καραβοκύρη, Αντιπρόεδρο του Ελεγκτικού Συνεδρίου, (κωλυμένου του Προέδρου και του αρχαιότερου του Αντιπροέδρου), Αναστάσιο Γκότση, Ιωάννη Μαντζουράνη, Γεώργιο Ποταμιά, αναπληρωματικό μέλος, (κωλυμένου του τακτικού Μαρίνας-Ελένης Κωνσταντινίδου), Ιωάννη Ζόμπολα, Συμβούλους της Επικρατείας, Κωνσταντίνο Κούκλη, Γεώργιο Πετράκη-Εισηγητή, Χρήστο Αλεξόπουλο, αναπληρωματικό μέλος, (κωλυμένου του τακτικού Εμμανουήλ Καλούδη), Αλέξανδρο Νικάκη, Αρεοπαγίτες, ως μέλη, και το Γραμματέα Βασίλειο Μανωλόπουλο, Προϊστάμενο Διεύθυνσης της Γραμματείας του Συμβουλίου της Επικρατείας.

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του την 5^η Δεκεμβρίου 2007, για να δικάσει την παρακάτω υπόθεση μεταξύ των:

ΕΝΙΣΤΑΜΕΝΟΥ: Μιχαήλ Παπαζαχαρίου του Κωνσταντίνου, κατοίκου Πειραιώς, ο οποίος παρέστη διά του πληρεξουσίου του δικηγόρου, Βασιλείου Παπαδημητρίου, (Α.Μ. 16908), δυνάμει του αριθμ. 18.125/12-11-2007 πληρεξουσίου του συμβολαιογράφου Αθηνών Αθανασίου Δ. Πετράκη, ο οποίος διόρισε στο ακροατήριο και τον δικηγόρο Γεώργιο Κασιμάτη (Α.Μ. 1650).

ΚΑΘ' ΟΥ Η ΕΝΣΤΑΣΗ: Κωνσταντίνου Σημίτη του Γεωργίου, κατοίκου Αθηνών, Βουλευτή του κόμματος "ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ" στην Εκλογική Περιφέρεια Α' Πειραιώς, ο οποίος παρέστη διά του πληρεξουσίου του δικηγόρου Χριστόφορου Αργυρόπουλου, (Α.Μ. 2198), δυνάμει του αριθμ. 9831/28-11-2007

Αριθμός 4/2008

πληρεξουσίου της συμβολαιογράφου Πειραιώς Μαγδαληνής Ι. Παναγιώταρου.

Ο ενιστάμενος με την από 8 Οκτωβρίου 2007 ένστασή του, ενώπιον του Ανωτάτου Ειδικού Δικαστηρίου, που κατέθεσε κατά νόμο στο Γραμματέα του, με αριθμό 30/8-10-2007, ζήτησε όσα αναφέρονται στο αιτητικό της.

Η εκδίκαση της υποθέσεως άρχισε με την ανάγνωση της εκθέσεως του Εισηγητή, Γεωργίου Πετράκη, Αρεοπαγίτη.

Κατόπιν το δικαστήριο άκουσε τους πληρεξούσιους δικηγόρους των διαδίκων, οι οποίοι ανέπτυξαν και προφορικά τις προτάσεις τους.

Αφού μελέτησε τα σχετικά έγγραφα
Σκέφθηκε κατά νόμο.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

1. Επειδή έχουν γίνει νόμιμα και εμπρόθεσμα οι, κατά τα άρθρα 10 παρ. 2 και 3 και 27 παρ. 1 του Ν. 345/1976, κοινοποιήσεις, όπως προκύπτει από τα έγγραφα της δικογραφίας.

2. Επειδή σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 58, 100 παρ. 1 εδάφ. α' του Συντάγματος και 6 εδάφ. α' του Ν. 345/1976, οι οποίες ρυθμίζουν τη δικαιοδοσία του Δικαστηρίου τούτου, υπάγεται σ' αυτό και η εκδίκαση ενστάσεων κατά του κύρους των βουλευτικών εκλογών, που στηρίζονται είτε σε παραβάσεις των διατάξεων της εκλογικής νομοθεσίας, αναφερόμενες στη διενέργεια των εκλογών, είτε σε έλλειψη προσόντων των βουλευτών, που ανακηρύχθηκαν. Περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 24, 25, 27, 31 του Ν. 345/1976 και 125 και 126 του Π.Δ. 96/2007 "Κωδικοποίηση σ' ενιαίο κείμενο των διατάξεων της νομοθεσίας για την εκλογή βουλευτών" (ΦΕΚ Α' 116) προκύπτει, μεταξύ άλλων, ότι: 1) η προθεσμία της ένστασης κατά του κύρους των βουλευτικών εκλογών, η οποία μπορεί να ασκηθεί και με την κατάθεση του δικογράφου στη Γραμματεία του Ειδικού Δικαστηρίου, είναι δεκαπέντε ημερών και αποκλειστική, 2) αφετηρία της προθεσμίας είναι η επομένη της δημοσίευσης της απόφασης για την ανακήρυξη, με την οποία συμπληρώνεται ο συνολικός αριθμός των βουλευτικών εδρών και 3) στην υποβολή ενστάσεων νομιμοποιείται και ο εκλογέας, που είναι γραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους της ίδιας εκλογικής περιφέρειας και μόνο α) για έλλειψη νόμιμων προσόντων αυτών, που ανακηρύχθηκαν βουλευτές ή αναπληρωματικοί βουλευτές, ή νόμιμο κώλυμα για την ανακήρυξή τους και β) για παράβαση του νόμου κατά τη διεξαγωγή της εκλογής. Εν προκειμένω, ο ενιστάμενος, με την από 8.10.2007 ένστασή του, κατ' επίκληση της ιδιότητάς του ως εκλογέα, που είναι γραμμένος στους εκλογικούς καταλόγους του Δήμου Πειραιώς, ζητεί την ακύρωση της 4690/24-9-2007 απόφασης του Πολυμελούς

Αριθμός 4/2008

Πρωτοδικείου Πειραιώς, κατά το μέρος, που ανακηρύχθηκε μοναδικός βουλευτής του κόμματος ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ (ΠΑΣΟΚ) στην εκλογική περιφέρεια Α΄ Πειραιώς, κατά τις βουλευτικές εκλογές της 16-9-2007, ο καθού πρώην Πρωθυπουργός Κωνσταντίνος Σημίτης. Ως λόγους ακύρωσης της εκλογής αυτής προβάλλει, ότι η διάταξη του άρθρου 72 παρ. 8 του Π.Δ. 96/2007, με βάση την οποία έχει ανακηρυχθεί βουλευτής ο καθού, αντίκειται σε συγκεκριμένες διατάξεις και αρχές του Συντάγματος. Η ένσταση αυτή ασκήθηκε νομότυπα και εμπρόθεσμα με κατάθεσή της στη Γραμματεία του Ειδικού Δικαστηρίου στις 8 Οκτωβρίου 2007, δηλαδή μέσα σε προθεσμία 15 ημερών από τις 24 Σεπτεμβρίου 2007, που δημοσιεύθηκε η προσβαλλόμενη απόφαση. Εξάλλου, ο ενιστάμενος, ενόψει της ως άνω ιδιότητάς του, η οποία προκύπτει από την προσκομιζόμενη από 4-10-2007 βεβαίωση του Γραμματέα του Πρωτοδικείου Πειραιώς, νομιμοποιείται στην άσκηση της ένστασης, ενώ οι προβαλλόμενοι λόγοι ακυρότητας της εκλογής είναι παραδεκτοί. Κατόπιν αυτών, η ένσταση πρέπει να εξεταστεί, ως προς τη βασιμότητα των λόγων της.

3. Επειδή στο ισχύον αναθεωρημένο Σύνταγμα του 2001 ορίζεται: α) στο άρθρο 1 παρ. 2 και 3 "2. Θεμέλιο του Πολιτεύματος είναι η λαϊκή κυριαρχία. 3. Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το Λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού και του Έθνους και ασκούνται όπως ορίζει το Σύνταγμα". β) στο άρθρο 4 παρ. 1 "Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου". γ) στο άρθρο 5 παρ. 1 "Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη". δ) στο άρθρο 29 παρ. 1 " Έλληνες πολίτες, που έχουν το εκλογικό δικαίωμα μπορούν ελεύθερα να ιδρύουν και να συμμετέχουν σε πολιτικά κόμματα, που η οργάνωση και η δράση τους οφείλει να εξυπηρετεί την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος...". ε) στο άρθρο 51 παρ. 1, 2, 3 και 4 "1. Ο αριθμός των βουλευτών ορίζεται με νόμο, δεν μπορεί όμως να είναι μικρότερος από διακόσιους ούτε μεγαλύτερος από τριακόσιους . 2. Οι βουλευτές αντιπροσωπεύουν το Έθνος. 3. Οι βουλευτές εκλέγονται με άμεση, καθολική και μυστική ψηφοφορία από τους πολίτες, που έχουν εκλογικό δικαίωμα, όπως ο νόμος ορίζει ... 4. Οι βουλευτικές εκλογές διενεργούνται ταυτόχρονα σε ολόκληρη την επικράτεια". στ) στο άρθρο 52 "Η ελεύθερη και ανόθευτη εκδήλωση της λαϊκής θέλησης, ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας, τελεί υπό την εγγύηση όλων των λειτουργών της Πολιτείας, που έχουν υποχρέωση να τη διασφαλίζουν σε κάθε περίπτωση...". ζ) και στο άρθρο 54 παρ. 1 και 3 "1. Το εκλογικό σύστημα και οι εκλογικές περιφέρειες ορίζονται με νόμο ... 3. Μέρος της Βουλής, όχι μεγαλύτερο από το ένα

Αριθμός 4/2008

εικοστό του όλου αριθμού των βουλευτών μπορεί να εκλέγεται ενιαίως σε ολόκληρη την Επικράτεια, σε συνάρτηση με τη συνολική εκλογική δύναμη του κάθε κόμματος στην Επικράτεια, όπως νόμος ορίζει".

4. Επειδή, κατά την έννοια της πιο πάνω διάταξης του άρθρου 51 παρ. 3 του Συντάγματος, η εκλογή των βουλευτών είναι άμεση, όταν η βούληση, που εκδηλώνουν οι ψηφοφόροι, πραγματώνει ολοκληρωτικά και απευθείας την εκλογική ενέργεια και εκφράζει οριστικά την εκλογική επιλογή, χωρίς να χρειάζεται, στη συνέχεια, συμπληρωματικά, η προσθήκη και άλλης εκλογικής βούλησης. Συνεπώς, κύριο χαρακτηριστικό της "άμεσης" ψηφοφορίας είναι η ολοκλήρωση της εκλογής σε ένα και μοναδικό βαθμό, κατ' αντίθεση με ό,τι συμβαίνει στην "έμμεση" ψηφοφορία, στην οποία η εκλογή των μελών του νομοθετικού σώματος γνωρίζει δύο βαθμούς, αφού οι εκλογείς εκλέγουν άλλους εκλογείς (δεύτερου βαθμού), τους εκλέκτορες, οι οποίοι εκλέγουν με τη σειρά τους βουλευτές, εκφράζοντας, έτσι, τη δική τους μεταγενέστερη βούληση, με την οποία ολοκληρώνεται η εκλογική ενέργεια (Α.Ε.Δ. 8/1993).

5. Επειδή, περαιτέρω, από τις διατάξεις των άρθρων 4 παρ. 1, 51 παρ. 3, 52 και 54 παρ. 1 του Συντάγματος, που έχουν προπαρατεθεί, καθιερώνεται η αρχή της ισότητας στο δικαίωμα του "εκλέγεσθαι", ήτοι της εκλογής ως βουλευτών των εχόντων το εκλογικό δικαίωμα πολιτών, ως ειδικότερη μορφή της από το άνω άρθρο 4 του Συντάγματος γενικής αρχής της ισότητας των πολιτών ενώπιον του νόμου. Η αρχή αυτή επιβάλλει στον κοινό νομοθέτη, στον οποίο το Σύνταγμα ανέθεσε τη θέσπιση του εκλογικού συστήματος υπό τους περιορισμούς του άρθρου 51 παρ. 3 και 4 του Συντάγματος, την ομοιόμορφη μεταχείριση των υποψηφίων βουλευτών του ίδιου κόμματος στη διαδικασία της εκλογής, με αποκλεισμό της θέσπισης ανισοτήτων ανεπίδεκτων δικαιολογήσεων, είτε υπό την μορφή ανεπίτρεπτου προνομίου υπέρ συγκεκριμένου υποψηφίου, είτε υπό τη μορφή αδικαιολόγητης δυσμενούς διάκρισης σε βάρος άλλων. Η αρχή, όμως, αυτή δεν κωλύει τον νομοθέτη να προβαίνει στη θέσπιση διακρίσεων, δικαιολογημένων από τη συνδρομή λόγων, που εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον. Εξάλλου, από το συνδυασμό των προαναφερόμενων διατάξεων των άρθρων 29 παρ. 1, 51 παρ. 2 και 3 και 54 παρ. 1 του Συντάγματος συνάγεται, ότι η καθιέρωση της ελεύθερης εκλογής του βουλευτή, ως αντιπροσώπου του Έθνους, δεν είναι ασυμβίβαστη με την κατάργηση του σταυρού προτίμησης, η οποία, όπως και η εκλογή των βουλευτών με τη σειρά του εκλογικού καταλόγου, είναι θέμα του εκλογικού νόμου (Α.Ε.Δ. 34/1985). Η μη παροχή, από τον νομοθέτη, στον ψηφοφόρο του δικαίωματος να εκφράσει την προτίμηση του υπέρ συγκεκριμένου υποψηφίου του κόμματος, υπέρ του οποίου ψηφίζει, δεν στερεί ούτε τον πολίτη, ούτε τον υποψήφιο βουλευτή του

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αριθμός 4/2008

δικαιώματος να μετέχει στην πολιτική ζωή της Χώρας, κατά το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος, που έχει παρατεθεί πιο πάνω (Α.Ε.Δ 35/1985). Ούτε, τέλος, από την μνημονευθείσα διάταξη της παρ. 4 του άρθρου 54 του Συντάγματος συνάγεται, ότι το Σύνταγμα επιτρέπει την κατάργηση του σταυρού προτίμησης μόνο στην περίπτωση των βουλευτών Επικρατείας και ότι, αντίθετα, την απαγορεύει σε κάθε άλλη περίπτωση (Α.Ε.Δ 13/1997).

6. Επειδή, από τα αναφερθέντα ανωτέρω, συνάγεται, ότι το Σύνταγμα, το οποίο ανέθεσε στον κοινό νομοθέτη την θέσπιση του εκλογικού συστήματος, με το οποίο ορίζεται η μέθοδος του σταυρού προτίμησης, προκειμένου ο εκλογέας να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ υποψηφίου βουλευτού, ανέχεται εξαιρέσεις, ως προς την μέθοδο αυτή, εφ' όσον συντρέχουν ειδικοί λόγοι, οι οποίοι στηρίζονται σε κριτήρια αντικειμενικά, απρόσωπα και συναφή προς την πολιτική, κατά τις διατάξεις του Συντάγματος, ζωή της Χώρας. Συνεπώς, αποκλειστικώς στον κοινό νομοθέτη απόκειται, βάσει των ως άνω κριτηρίων, να θεσπίσει αποκλίσεις, ως προς την μέθοδο, με την οποία ο εκλογέας δύναται να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ υποψηφίου βουλευτού.

7. Επειδή και στο σύγχρονο δημοκρατικό κοινοβουλευτικό πολίτευμα της Προεδρευομένης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας, που θεσπίζεται με το άρθρο 1 παρ. 1 του Συντάγματος, ο Πρωθυπουργός - Πρόεδρος της Κυβέρνησης έχει προέχοντα και κυρίαρχο λειτουργικό ρόλο. Την κυρίαρχη αυτή θέση του Πρωθυπουργού το ισχύον Σύνταγμα την καθιστά δεσπόζουσα. Δεν αρκείται στο να είναι επικεφαλής ενός συλλογικού οργάνου, της Κυβέρνησης, αλλά τον αντιμετωπίζει ως ιδιαίτερο άμεσο κρατικό όργανο, που διαθέτη άμεση λαϊκή νομιμοποίηση για την άσκηση της εξουσίας. Έτσι, Πρωθυπουργός διορίζεται, κατ' αρχήν, ο αρχηγός του κόμματος, που διαθέτει στη Βουλή την απόλυτη πλειοψηφία, ή σε περίπτωση παραίτησης αυτού εκείνος, που προτείνει η κοινοβουλευτική ομάδα του ίδιου κόμματος. Ο διορισμός του γίνεται με ξεχωριστή πράξη του Προέδρου της Δημοκρατίας και σε προηγούμενη χρονική στιγμή από τον διορισμό των λοιπών μελών της Κυβέρνησης. Ο Πρωθυπουργός έχει την απόλυτη και ανεξέλεγκτη αρμοδιότητα επιλογής και παύσης των Υπουργών και των Υφυπουργών, καθώς και των αντιπροέδρων του Υπουργικού Συμβουλίου. Προεδρεύει του Υπουργικού Συμβουλίου, το οποίο ουσιαστικά κατευθύνει, συντονίζει και ελέγχει. Ο Πρωθυπουργός συμπράττει σε πράξεις του Προέδρου της Δημοκρατίας, προσυπογράφοντας, εκτός άλλων, και το διάγγελμα που ο τελευταίος απευθύνει προς το Λαό. Κυρίως, όμως, ο Πρωθυπουργός έχει την ιδιαίτερη και αποκλειστική αρμοδιότητα, η οποία συγκεκριμενοποιεί τη δεσπόζουσα θέση του, της εξασφάλισης της κυβερνητικής ενότητας και της κατεύθυνσης του κυβερνητικού και διοικητικού μηχανισμού,

Αριθμός 4/2008

χαράσσοντας και καθορίζοντας τη γενική πολιτική της Χώρας, όλα δε τα μεγάλα ζητήματα, εσωτερικά και εξωτερικά, που χειρίζονται οι Υπουργοί, πριν λάβουν οποιαδήποτε διαμόρφωση, τίθενται πάντοτε υπό την κρίση του. Συγκεκριμένα, περί των ανωτέρω εξουσιών του Πρωθυπουργού ορίζεται στο Σύνταγμα: α) στο άρθρο 37 παρ. 1 και 2 ότι: "Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει τον Πρωθυπουργό και με πρότασή του διορίζει και παύει τα λοιπά μέλη της Κυβέρνησης και τους Υφυπουργούς" (παρ. 1). "Πρωθυπουργός διορίζεται ο αρχηγός του κόμματος, το οποίο διαθέτει στη Βουλή την απόλυτη πλειοψηφία" (παρ. 2), στο άρθρο 81 παρ. 1 εδ. α' ότι "Την Κυβέρνηση αποτελεί το Υπουργικό Συμβούλιο, που απαρτίζεται από τον Πρωθυπουργό και τους Υπουργούς ... Με διάταγμα που προκαλεί ο Πρόεδρος της Κυβέρνησης μπορεί να διοριστούν ένας ή περισσότεροι από τους Υπουργούς Αντιπρόεδροι του Υπουργικού Συμβουλίου" και στο άρθρο 38 παρ. 2 ότι "Αν ο Πρωθυπουργός παραιτηθεί, εκλείψει ή αδυνατεί για λόγους υγείας να ασκήσει τα καθήκοντά του, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας διορίζει Πρωθυπουργό αυτόν, που προτείνει η κοινοβουλευτική ομάδα του κόμματος, στο οποίο ανήκει ο απερχόμενος Πρωθυπουργός, εφόσον αυτό διαθέτει στη Βουλή την απόλυτη πλειοψηφία των εδρών". β) στο άρθρο 44 παρ. 3 ότι "Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας σε εντελώς εξαιρετικές περιστάσεις μπορεί να απευθύνει προς το Λαό διαγγέλματα, μετά από σύμφωνη γνώμη του Προέδρου της Κυβέρνησης. Τα διαγγέλματα προσυπογράφονται από τον Πρωθυπουργό...". γ) και στο άρθρο 82 παρ. 2 ότι "Ο Πρωθυπουργός εξασφαλίζει την ενότητα της Κυβέρνησης και κατευθύνει τις ενέργειές της, καθώς και των δημοσίων γενικά υπηρεσιών για την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής μέσα στο πλαίσιο των νόμων".

8. Επειδή στην τελευταία περίοδο της παρ. 4 του άρθρου 34 του προαναφερθέντος Π.Δ. 96/2007 ορίζεται, ότι "Στη δήλωση οι υποψήφιοι αναγράφονται κατ' αλφαβητική σειρά επωνύμου, με εξαίρεση το όνομα του αρχηγού ή προέδρου του κόμματος ή του συνασπισμού κομμάτων, το οποίο προτάσσεται", στις δε παρ. 7 και 8 του άρθρου 72 του ίδιου Π.Δ/τος 96/2007 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι "Ο εκλογέας μπορεί να εκφράσει την προτίμησή του υπέρ υποψηφίων του συνδυασμού, σημειώνοντας στο ψηφοδέλτιο σταυρό προτίμησης παραπλεύρως του ονόματός του..." (παρ. 7) και ότι "Όσοι έχουν διατελέσει πρωθυπουργοί σε κυβέρνηση που έτυχε ψήφου εμπιστοσύνης της Βουλής και έχουν εκλεγεί βουλευτές, καθώς και ο αρχηγός ή ο πρόεδρος αυτοτελούς κόμματος ή, αν πρόκειται για συνασπισμό κομμάτων, ο αρχηγός του συνασπισμού θεωρούνται, ότι λαμβάνουν σταυρούς προτίμησης το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων του συνδυασμού στο ψηφοδέλτιο του οποίου περιλαμβάνονται" (παρ. 8). Η τελευταία αυτή ρύθμιση, καθόσον

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αριθμός 4/2008

αφορά στην περίπτωση του διατελέσαντος Πρωθυπουργού, είναι φανερό ότι αναγνωρίζει τον προέχοντα ρόλο, που το πρόσωπο του Πρωθυπουργού διαδραματίζει, κατά τις διατάξεις του Συντάγματος, στην πολιτική ζωή της Χώρας και, για τον λόγο αυτό, ο κοινός νομοθέτης στην παραγρ. 8 του άρθρου 72 του Π.Δ. 96/2007 εθέσπισε, ως προς τον διατελέσαντα Πρωθυπουργό κυβερνήσεως που έτυχε ψήφου εμπιστοσύνης της Βουλής, την ανωτέρω εξαίρεση. Ως εκ τούτου, η εξαίρεση αυτή της παραγρ. 8 του άρθρου 72 του Π.Δ. 96/2007, εφ' όσον στηρίζεται σε κριτήρια αντικειμενικά, απρόσωπα και συναφή, προς την πολιτική, κατά το Σύνταγμα, ζωή της Χώρας, δεν αντίκειται στο Σύνταγμα. Ειδικότερα, δεν αντίκειται, στις συνταγματικές αρχές της λαϊκής κυριαρχίας, της άμεσης ψηφοφορίας και της ελεύθερης και ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής θέλησης, διότι και μετά την ρύθμιση αυτή η εκλογική ενέργεια ολοκληρώνεται απευθείας και σε ένα μόνο "βαθμό", χωρίς την παρεμβολή πρόσθετης εκλογικής βούλησης, άλλης από εκείνης του εκλογέα, το δε εκλογικό αποτέλεσμα εξαρτάται από την εκλογική βούληση του ψηφοφόρου, ο οποίος, επιλέγοντας τον συγκεκριμένο κομματικό συνδυασμό, στον οποίο περιλαμβάνεται και διατελέσας πρωθυπουργός και εν γνώσει του ότι τα ψηφοδέλτια αυτά θεωρούνται ότι είναι και σταυροί προτίμησης προς τον υποψήφιο αυτόν και ότι η υποψηφιότητά του αποτελεί επιλογή του κόμματος και η υπερψήφιση του συνδυασμού αυτού συνιστά έγκριση της κομματικής αυτής επιλογής, την οποία είναι ελεύθερος να αποδοκιμάσει, αρνούμενος την ψήφο του στο συνδυασμό αυτό, ψηφίζει με τους γνωστούς στον ίδιο ως άνω όρους το ψηφοδέλτιο αυτό στο σύνολό του.

9. Επειδή, εν προκειμένω, με την υπό κρίση ένσταση ζητείται η ακύρωση της 4690/2007 απόφασης του Πολυμελούς Πρωτοδικείου Πειραιώς, κατά το μέρος με το οποίο ο καθού στις εκλογές της 16-9-2007 ανακηρύχθηκε μοναδικός βουλευτής του κόμματος ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ (ΠΑΣΟΚ) στην Α' εκλογική περιφέρεια Πειραιώς, στην οποία το κόμμα αυτό έλαβε μία (1) έδρα, διότι θεωρήθηκε ότι ο καθού, ο οποίος κατά το παρελθόν έχει διατελέσει Πρωθυπουργός σε κυβέρνηση, που έχει τύχει της εμπιστοσύνης της Βουλής, έλαβε ως σταυρούς προτίμησης το σύνολο των υπέρ του εν λόγω κόμματος ψήφων (45.922), σύμφωνα με τη διάταξη της παρ. 8 του άρθρου 72 του Π.Δ. 96/2007. Ο ενιστάμενος προβάλλει ως λόγους ακυρότητας της απόφασης, ότι η διάταξη αυτή του Π.Δ/τος 96/2007, με βάση την οποία ο καθού ανακηρύχθηκε βουλευτής, αντίκειται στις διατάξεις του Συντάγματος, ιδίως δε 1) των άρθρων 1, 51 παρ. 3 και 52 και στις θεσπιζόμενες με αυτές αρχές της λαϊκής κυριαρχίας, της άμεσης ψηφοφορίας και της ανόθευτης εκδήλωσης της λαϊκής βούλησης και 2) των άρθρων 1, 4 παρ. 1 και 4, 5 παρ. 1 και 55 επ. και στην απορρέουσα

Αριθμός 4/2008

από αυτές αρχή της ισότητας στο δικαίωμα του «εκλέγεσθαι» και, συνεπώς, η διάταξη αυτή του εκλογικού νόμου δεν έπρεπε να εφαρμοσθεί. Οι λόγοι αυτοί είναι αβάσιμοι, αφού η ανωτέρω διάταξη του εκλογικού νόμου δεν αντίκειται στις πιο πάνω συνταγματικές αρχές, σύμφωνα με όσα έχουν εκτεθεί στην προηγούμενη σκέψη 8. Επίσης, ο ενιστάμενος προβάλλει με τον δεύτερο λόγο, κατά το δεύτερο μέρος, της ένστασής του, ότι η ίδια επίμαχη διάταξη του Π.Δ/τος 96/2007 είναι αντίθετη και προς τη διάταξη του άρθρου 54 παρ. 3 του Συντάγματος, διότι η τελευταία αυτή διάταξη περιορίζει την εκλογή βουλευτών χωρίς σταυρό προτίμησης μόνο στους βουλευτές Επικρατείας και δεν παρέχει δυνατότητα στον κοινό νομοθέτη να επεκτείνει το προνόμιο αυτό και σε άλλες κατηγορίες προσώπων. Και ο λόγος αυτός είναι αβάσιμος, διότι η συνταγματική αυτή ρύθμιση δεν είναι αποκλειστική και επιτρέπει τη θέσπιση της εισαγόμενης με την ενλόγω διάταξη του εκλογικού νόμου εξαίρεσης από τον κανόνα της σταυροδοσίας, σύμφωνα με τα εκτεθέντα στις σκέψεις 5 και 6. Κατά συνέπεια, πρέπει η ένσταση να απορριφθεί στο σύνολό της. Κατά τη γνώμη όμως του μέλους Γ. Ποταμιά, η διάταξη του άρθρου 72 παρ. 8 του Π.Δ/τος 96/2007 θίγει τον πυρήνα των πολιτικών δικαιωμάτων του εκλέγειν και εκλέγεσθαι και, ως εκ τούτου, είναι αντισυνταγματική και εν προκειμένω ανεφάρμοστη. Ειδικότερα, στον πυρήνα του συνταγματικής τάξεως δικαιώματος του εκλέγειν περιλαμβάνεται η ελεύθερη έκφραση της πολιτικής βουλήσεως του εκλογέα υπέρ συγκεκριμένου κομματικού συνδυασμού ή υποψηφίου ή η αποδοκιμασία τους, χωρίς να είναι επιτρεπτή η παρεμβολή της βουλήσεως του νομοθέτη ή άλλου οργάνου. Αλλά, και από το, επίσης, συνταγματικής τάξεως, δικαίωμα του εκλέγεσθαι απορρέει για κάθε υποψήφιο η αξίωση και αντίστοιχη δέσμευση για τον νομοθέτη να εξασφαλίσει ισότητα ευκαιριών κατά τη διεξαγωγή του εκλογικού αγώνα και να μη θεσπίζει προνομιακή εκλογή υπέρ συγκεκριμένου υποψηφίου κατ' επίκληση προσόντων που έχει αξιολογήσει εκ των προτέρων ο νομοθέτης ασυνδέτως προς την πραγματική βούληση των εκλογέων, οι οποίοι έχουν εκ του Συντάγματος την αρμοδιότητα να εκλέγουν για τέσσερα συνεχή έτη τους βουλευτές και, εν συνεχεία, την αρμοδιότητα για ανανέωση ή μη της εντολής. Εξάλλου, στην περίπτωση που ο νομοθέτης προβλέπει την εκλογή των βουλευτών κατά εκλογικές περιφέρειες πρέπει ο τελευταίος να εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση των υποψηφίων τόσο μεταξύ αυτών της αυτής εκλογικής περιφέρειας, όσο και μεταξύ εκείνων του ιδίου κομματικού συνδυασμού. Έτσι, εφόσον ο πίνακας αποτελεσμάτων συντάσσεται, προκειμένου για τους υποψηφίους των συνδυασμών, με βάση το σύνολο των έγκυρων ψηφοδελτίων που δόθηκαν στον καθένα απ' αυτούς στην εκλογική περιφέρεια, πρέπει να ισχύσει το ίδιο για όλους τους υποψηφίους και δεν επιτρέπεται, ως προς

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

Αριθμός 4/2008

ορισμένους απ' αυτούς και, συγκεκριμένα, ως προς εκείνους που διετέλεσαν Πρωθυπουργοί, να αποτυπώνεται πλασματικό εκλογικό αποτέλεσμα, δηλαδή να αναφέρεται αριθμός έγκυρων ψηφοδελτίων υπέρ αυτών, τα οποία όμως δεν αποτυπώνουν την πραγματική βούληση των εκλογέων, αλλά τη βούληση του νομοθέτη. Συνεπώς, κατά την ανωτέρω γνώμη, ο σχετικό λόγος της ενστάσεως είναι βάσιμος και έπρεπε αυτή να γίνει δεκτή.

10. Επειδή, ο ενιστάμενος, ως ηττώμενος διάδικος, πρέπει να καταδικαστεί στη δικαστική δαπάνη του καθού (άρθρο 22 παρ. 3 περ. α' Ν. 345/1976)

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Απορρίπτει την ένσταση

Καταδικάζει τον ενιστάμενο στη δικαστική δαπάνη του καθού, που ορίζει σε χίλια οκτακόσια (1.800) ευρώ.

Κρίθηκε και αποφασίσθηκε στην Αθήνα στις 18 Δεκεμβρίου 2007 και η απόφαση δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση της 30^{ης} Ιανουαρίου 2008.

Ο Πρόεδρος

Γεώργιος Παναγιωτόπουλος

Ο Γραμματέας

Βασίλειος Μανωλόπουλος

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ